

Politik Bilim

Gelişmemişlikten Kim Sorumlu? (4)

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>; hagoker@ttmail.com

Demiryolculukta, havacılık sanayiinde, nükleer bilim ve teknoloji alanlarında, çağımıza damgasını vuran enformasyon ve telekomünikasyon sanayilerinde, otomotivde, bizimle, aşağı yukarı aynı dönemlerde yola çıkmış toplumların bile gerisinde kaldığımızla ilişkin örnekler vermiştim. Başka bilim, teknoloji ve sanayi alanlarından da verilebilecek çok örnek var.

Bu durum, bizim, sınaî üretimde bütünüyle başarısız olduğumuz anlamına gelmiyor. Defalarca belirttim; pek çok sanayi dalında, otomotivde olduğu gibi, istenen kalite ve sürelerde ve uygun fiyatlarla imalât yapabiliyor ve imal ettiğimiz malları ihraç edebiliyoruz. Bizim başarısızlığımız, yeni teknolojiler geliştirmek, mevcut ya da yeni teknolojilerden hareketle yeni ürün kavram ve tasarımları geliştirmek gibi, yenilikçi, yaratıcı faaliyet alanlarındadır. Hiç kuşkusuz bu tür faaliyetler ülkede sağlam bir bilim tabanının varlığına da bağlıdır. Bizi geçenlerse, sâdece imalâta değil bu alanlarda da yetkinleştikleri için bizi geçtiler.

Kim bilime, teknolojiye egemense; yenilikçilikte, yaratıcılıkta kim daha yetkinse yeni ürünleri de, yeni üretim yöntemlerini de ilk onlar dünya pazarlarına sürerler. Sizde o yetkinlik yoksa ancak onların lisansıya, ortaklığıyla imalât yapabilirsiniz. Üstelik onların öngördükleri kaliteyi, teslim süresini ve fiyat düzeyini tutturabilirsiniz; dolayısıyla da düşük kâr paylarında kalmayı kabûl ederseniz imalâtınızı sürdürebilirsiniz; aksi takdirde ortaklarımız kendilerine daha uygun gelen başka coğrafyalara yönelirler.

Niçin o alanlarda yetkinleşemedik? Yoksa yetersizliğimizin farkında mı değiliz? En azından bazılarımız farkında olmalı ki, değişik zamanlarda değişik kadroların, eksikliklerimizi giderebilmek için izlenmesi gereken stratejiler, politikalar konusunda hükûmetlere epeyce öneri sundukları biliniyor. Ama, bu önerilerin çoğunun başlangıçta kabûl edilmiş gibi gözükmemesine rağmen uygulanmadığı da biliniyor. Siyasî kadroların elbette bunda büyük vebâli var. Ama işin acı yanı, bu önerilere, sanayie yönelmiş sermaye sahiplerinin bile sahip çıkmamalarıdır. Oysa, ülkenin bilim ve teknolojiye yetkinleşmesi ve devletin bunun için destek sağlaması önerilmişse buna en çok sahip çıkması gerekenler onlardı. Çünkü, bu yetkinlik kazanıldığında hem onlar kârlarını sürekli büyütebilmeyi güvence altına almış hem de kendi uluslarının dünya nimetlerinden giderek daha büyük paylar almasını sağlamış olacaktı. Üstelik bunlardan ikincisi, onlara, mevcut iktisadî sistemin, kendi açılarından meşrûyetini savunabilme imkânını da verirdi. Gerekeni yapmadıklarının örneklerini son 30 yıldan vereyim:

Pek çok ülkenin çağa damgasını vuran yeni teknolojilerde sıçrama yaptığı 1980'li yıllarda, **Türk Bilim Politikası 1983-2003** (bu bir teknoloji politikasıydı da) yürürlüğe konur konmaz rafa kalktı. Söz konusu sermaye kesimlerinden, merak edip de, bu niçin rafa kalktı diye, soruşturan olmadı. Diyelim ki, o zamanlar sanayicilerimiz hâlâ, *“teknoloji gerekirse bastırır parayı dışardan alırsız”* anlayışındaydı. Ama dünyada işlerin öyle yürümediğinin artık iyiden iyiye görülebildiği 1990'lı yılların başında yürürlüğe konan **Türk Bilim ve Teknoloji Politikası: 1993-2003** niçin yarım yamalak uygulandı diyen ya da **'Vizyon 2023'** adıyla anılan **2003-2023 Strateji Belgesi** yayımlanır yayımlanmaz rafa kalkınca, bunun peşine düşen de olmadı. Ya da bunlar, yanlış stratejiler, politikalar idiyse, doğrusunu hazırlatmaları için hükûmetlerin kapılarına dayanmalıydılar.

Türkiye'yi gerilerde bırakıp geçen ülkelerin gösterdikleri başarının sırrı, bilim, teknoloji, yenilikçilik ve sanayide izledikleri uzun vâdeli stratejilerindedir. Görünürdeki fark, onların siyasî iktidar el değiştirirse bile, bu stratejileri, kararlılıkla ve kesintisiz olarak izlemeleri ve bütün tarafların

bu stratejilere sahip çıkmalarıdır. Onlar bunu yapabiliyor da biz niye yapamıyoruz? Mâdemki biz de bir pazar ekonomisiyiz, bu soruyu yanıtlamanın ve buna çare bulmanın siyasî sorumluluğu da en çok kimin omuzlarındadır, artık kararı siz verin.

CBT. 01 Nisan 2011